

13 Σεπτεμβρίου 2021

Τι συμβολίζουν τα τέσσερα ζώα της Αποκάλυψης;

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Θεολογία και Ζωή](#)

Περιγραφή των τεσσάρων ζώων στην Αποκάλυψη.

Πολλές προσπάθειες αποσυμβολισμού έχουν γίνει για τα τέσσερα ζώα της Αποκάλυψης. Από ακραίες μέχρι αστείες. Και από άμεσες μέχρι πνευματικές. Βεβαίως η Αγία Γραφή, και ειδικά τα προφητικά της βιβλία, διαβάζονται σε πολλά «επίπεδα» κατανόησης. Και η αβίαστη φυσική ερμηνεία, δεν καταργεί την πνευματική. Όμως έχουν γίνει και πολλές προσπάθειες που καταλήγουν σε ατοπήματα. Αλλά όσο δύσκολο κι αν είναι να κατανοήσει κάποιος την ορθή αβίαστη ερμηνεία αυτών των ζώων της Αποκάλυψης, άλλο τόσο βέβαιος αισθάνεται για την ερμηνεία αυτή, όταν κάποιος του την εξηγήσει!

Στη συνέχεια θα δούμε το χωρίο στο οποίο περιγράφονται τα τέσσερα ζώα στην Αποκάλυψη:

Τα τέσσερα αυτά ζώα, ο Ιωάννης τα βλέπει σε μια όραση, όπου αντικρίζει τον θρόνο του Θεού, και διάφορες ουράνιες παρουσίες. Εκεί, γύρω από τον θρόνο του Θεού, βλέπει να τον περιστοιχίζουν τα τέσσερα ζώα:

«και εν μέσω του θρόνου και κύκλω του θρόνου τέσσαρα ζωα γέμοντα οφθαλμών

έμπροσθεν και όπισθεν· 7 και το ζωνον το πρώτον όμοιον λέοντι, και το δεύτερον ζωνον όμοιον μόσχω, και το τρίτον ζωνον έχον το πρόσωπον ως ανθρωπου, και το τέταρτον ζωνον όμοιον αετώ πετομένω. 8 και τα τέσσαρα ζωα, εν καθ' εν αυτών έχον ανά πτέρυγας εξ, κυκλόθεν και έσωθεν γέμουσιν οφθαλμών, και ανάπαυσιν ουκ έχουσιν ημέρας και νυκτός λέγοντες· άγιος, άγιος, άγιος Κύριος ο Θεός ο παντοκράτωρ, ο ην και ο ων και ο ερχόμενος. 9 Και όταν δώσι τα ζωα δόξαν και τιμήν και ευχαριστίαν τω καθημένω επί του θρόνου, τω ζώντι εις τους αιώνας των αιώνων, 10 πεσούνται οι είκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ενώπιον του καθημένου επί του θρόνου, και προσκυνήσουσι τω ζώντι εις τους αιώνας των αιώνων» (Αποκάλυψις 4/δ: 6-10).

Βλέπει λοιπόν ένα ζώο όμοιο με μοσχάρι, ένα όμοιο με λιοντάρι, ένα όμοιο με αετό, και ένα όμοιο με άνθρωπο. Έχουν από 6 φτερά, και είναι γεμάτα μάτια. Και δεν παύουν ημέρα και νύχτα να δοξολογούν τον Θεό.

Βρίσκονται όχι μόνο γύρω από το θρόνο, αλλά και «εν τω μέσω» του θρόνου. Πώς μπορεί να συμβαίνει αυτό; Αυτό συμβαίνει, επειδή ο Ιωάννης βλέπει τον θρόνο και τα τέσσαρα ζώα «αμφάς». Δηλαδή ενώ ο θρόνος αιωρείται κατά κάποιον τρόπο, το ένα ζώο βρίσκεται ΠΑΝΩ από το θρόνο, το άλλο ΚΑΤΩ από το θρόνο, το άλλο ΑΡΙΣΤΕΡΑ από το θρόνο, και το τέταρτο ΔΕΞΙΑ από το θρόνο. Τα τέσσαρα αυτά ζώα λοιπόν, σχηματίζουν έναν κύκλο, που τέμνει τον θρόνο στη μέση πλαγίως.

Τα ζώα αυτά, ο Ιωάννης εξακολουθεί να τα βλέπει σε ολόκληρη την Αποκάλυψη κατά διαστήματα να δοξολογούν και να προσκυνούν με λειτουργικό τρόπο. Ας δούμε μερικά παραδείγματα:

«και ότε έλαβε το βιβλίον, τα τέσσαρα ζωα και οι είκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι έπεσαν ενώπιον του αρνίου, έχοντες έκαστος κιθάραν και φιάλας χρυσάς γεμούσας θυμιαμάτων, αι εισιν αι προσευχαί των αγίων·» (Αποκάλυψις 5/ε: 8).

«και τα τέσσαρα ζωα έλεγον, αμήν· και οι πρεσβύτεροι έπεσαν και προσεκύνησαν» (Αποκάλυψις 5/ε: 14).

«7 και εν εκ των τεσσάρων ζώων έδωκε τοις επτά αγγέλοις επτά φιάλας χρυσάς, γεμούσας του θυμού του Θεού του ζώντος εις τους αιώνας των αιώνων.» (Αποκάλυψις 15/ιε: 7).

Τι συμβολίζουν λοιπόν τα ζώα αυτά;

2. Η παράλληλη όραση του Ιεζεκιήλ

Θα πρέπει εδώ να πούμε, ότι τα τέσσαρα αυτά συμβολικά ζώα, δεν εμφανίζονται

για πρώτη φορά στην Αποκάλυψη. Ο Θεός τα έχει δείξει σε πολύ αρχαιότερο όραμα στον προφήτη Ιεζεκιήλ, αλλά με κάπως διαφορετική μορφή. Ας δούμε την περιγραφή από εκεί, σύμφωνα με τη μετάφραση Σπύρου Φίλου:

«5. Και μέσα απ' αυτό φαινόταν ένα ομοίωμα τεσσάρων ζώων. Και η θέα τους ήταν η εξής:

Είχαν ομοίωμα ανθρώπου. 6. Και κάθε ένα είχε τέσσερα πρόσωπα, και κάθε ένα είχε τέσσερις φτερούγες. 7. Και τα πόδια τους ήσαν πόδια όρθια· και το πέλμα τού ποδιού τους ήταν όμοιο με πέλμα ποδιού μοσχαριού· και σπινθηροβολούσαν σαν όψη χαλκού γυαλισμένου.

8. Και είχαν χέρια ανθρώπου από κάτω από τις φτερούγες τους, στα τέσσερα μέρη τους· και τα τέσσερα είχαν τα πρόσωπά τους και τις φτερούγες τους. 9. Οι φτερούγες τους εφάπτονταν η μία μαζί με την άλλη· δεν στρέφονταν καθώς βάδιζαν· πορεύονταν κατευθείαν εμπρός από το πρόσωπό τους κάθε ένα.

10. Για το ομοίωμα, όμως, του προσώπου τους, τα τέσσερα είχαν πρόσωπο ανθρώπου, και πρόσωπο λιονταριού προς το δεξί μέρος· και τα τέσσερα είχαν πρόσωπο βοδιού κατά το αριστερό μέρος· είχαν και τα τέσσερα πρόσωπο αετού.

11. Και τα πρόσωπά τους, και οι φτερούγες τους ήσαν διαιρεμένες προς τα άνω· δύο από το καθένα εφάπτονταν η μία μαζί με την άλλη, και δύο σκέπαζαν τα σώματά τους.

12. Και πορεύονταν το κάθε ένα κατευθείαν εμπρός από το πρόσωπό τους· όπου φερόταν το πνεύμα, εκεί βάδιζαν· ενώ βάδιζαν, δεν στρέφονταν.

13. Και για το ομοίωμα των ζώων, η θέα τους ήταν σαν άνθρακες φωτιάς που έκαιγαν, σαν θέα δαυλών· αυτό στρεφόταν εδώ κι εκεί ανάμεσα στα ζώα· και η φωτιά ήταν λαμπερή, και αστραπή έβγαινε από τη φωτιά. 14. Και τα ζώα έτρεχαν και γύριζαν, σαν τη θέα τής αστραπής» (Ιεζεκιήλ 1/α: 5-14).

Στην όραση του Ιεζεκιήλ, παρατηρούμε ομοιότητες αλλά και διαφορές με την Αποκάλυψη, όπως οι εξής δύο βασικές: Εδώ τα ζώα έχουν 4 φτερά και όχι έξι. Επίσης έχουν 4 πρόσωπα το καθένα, και δεν είναι ξεχωριστά τα ζωόμορφα πρόσωπά τους, όπως στην Αποκάλυψη. Και οι διαφορές αυτές, δείχνουν ότι τα ζώα αυτά, δεν είναι κάτι πραγματικό, αλλά είναι συμβολικές εικόνες, που μπορούν να αλλάζουν στις λεπτομέρειές τους από όραση σε όραση, ώστε να δώσουν το απαιτούμενο μήνυμα κάθε φορά.

Δεν θα μας απασχολήσουν στη μελέτη αυτή οι επί μέρους συμβολισμοί όλων

αυτών, οι οποίοι είναι τόσο πολλοί, που θα χρειάζονταν βιβλίο ολόκληρο. Δεν θα μας απασχολήσουν εδώ, ούτε οι ομοιότητες και οι διαφορές με τον Ιεζεκιήλ. Ούτε θα κάνουμε εδώ ανάλυση των συμβολισμών του Ιεζεκιήλ. Ίσως σε άλλη μελέτη τα αναλύσουμε όλα αυτά. Εδώ θα ασχοληθούμε μόνο με τη γενική ιδέα των ζώων όπως εμφανίζονται στην Αποκάλυψη, και τι συμβολίζουν. Ωστε να μπορούμε με αυτή την κατανόηση, να αντιλαμβανόμαστε το ρόλο των τεσσάρων ζώων, ΕΙΔΙΚΑ στα οράματα της Αποκάλυψης.

3. Η πνευματική ερμηνεία του κρυφιομύστη Διονυσίου

Από παλιά, κάνει γι' αυτά τα ζώα, μια πνευματική ερμηνεία ο κρυφιομύστης Διονύσιος ο Αρεοπαγίτης, ένας Χριστιανός που έγραψε τα συγγράμματά του γύρω στο 500 μ.Χ., χρησιμοποιώντας ως ψευδώνυμο το όνομα του αγίου Διονυσίου του Αρεοπαγίτη.

Στα μεγάλης πνευματικής αξίας συγγράμματα του Διονυσίου, υπάρχει και το σύγγραμμα περί ουράνιας ιεραρχίας, όπου συνδέει τα χαρακτηριστικά των 4ων αυτών ζώων, με χαρακτηριστικά των διαφόρων αγγελικών ταγμάτων. Κάνει δηλαδή πνευματική ερμηνεία, και όχι φυσική ερμηνεία της προφητείας. Ας παραθέσουμε στη συνέχεια το απόσπασμα αυτό σε μετάφραση, γιατί είναι ενδιαφέρον, και σχετίζεται με το θέμα μας (τα μικρά γράμματα στη συνέχεια είναι δικές μας επεξηγήσεις):

«...η δε εξαπλή παράστασις των πτερών σημαίνει την απόλυτη και υπέρτατη ανάταση προς το Θεό, για τις πρώτες, τις μεσαίες (και) τις τελευταίες νοήσεις...». («Περί ουράνιας ιεραρχίας» κεφ. 13/ιγ: 20)

«Πρέπει λοιπόν να δεχθούμε ότι η μορφή του λέοντος δηλώνει την ιδιότητα του ηγεμονικού, τον ρωμαλέο και αδάμαστο χαρακτήρα, καθώς και τη δύναμη της αφομοιώσεως προς την άφατη κρυφιοότητα της θεαρχίας με την περικάλυψη των ιχνών της νοήσεώς των και με την μετριόφρονα μυστική περιστολή της προς τη θεαρχία ανοδικής πορείας (καθώς ο λέων δεν αφήνει ίχνη κατά την πορεία του), που εξασφαλίζει τη θεία έλλαμψη.

Ότι η μορφή του βοός δηλώνει την ισχύ και την ακμαιοτητα που διευρύνει τα νοερά αυλάκια για να υποδεχθούν τους γονιμοποιούς όμβρους από τον ουρανό, ενώ τα κέρατά τους φανερώνουν τη δύναμη της φρουρήσεως και του αηττήτου.

Ότι η μορφή του αετού δηλώνει τη βασιλική ιδιότητα, την τάση προς τα ύψη και το γρήγορο πέταγμα, καθώς και τη γρηγοράδα κι επαγρύπνηση, την προθυμία και εξυπνάδα στην ανεύρεση δυναμωτικής τροφής, την ικανότητα της ανεμπόδιστης κατ' ευθείαν και χωρίς παρέκκλιση θεωρίας προς την πλούσια και πολύφωτη

ακτίνα της θεαρχικής ηλιοβολίας με τις εύρωστες ανατάσεις των οπτικών δυνάμεων» («Περί ουράνιας ιεραρχίας» κεφ. 15/ιε: 8)

Όλα αυτά τα παραπάνω, ο κρυφιομύστης Διονύσιος, τα χρησιμοποιεί για να εξάγει χαρακτηριστικά των ουρανίων αγγελικών ταξιαρχιών, και μάλιστα το κάνει, αναλύοντας όχι την όραση της Αποκάλυψης, αλλά την παράλληλη όραση του Ιεζεκιήλ. Πέρα όμως από την πνευματική ερμηνεία περί των αγγέλων, την οποία παραθέσαμε πληροφοριακά, εμάς μας ενδιαφέρει αμεσότερα ο συμβολισμός όλων αυτών, όσον αφορά τη σημασία του οράματος των τεσσάρων ζώων στην Αποκάλυψη ειδικότερα.

4. Ο ρόλος των τεσσάρων ζώων στην Αποκάλυψη

Πολλές προσπάθειες ερμηνείας έγιναν από πολλούς, και κυρίως από την πληθώρα των Προτεσταντικών αιρέσεων, οι οποίες, μη έχοντας τις Ορθόδοξες προϋποθέσεις, συχνά κατέληξαν σε αστείες ερμηνείες, όπως για παράδειγμα, ότι δήθεν τα τέσσερα ζώα συμβολίζουν τις τέσσερις βασικές ιδιότητες του Θεού, τις οποίες στη συνέχεια προσπάθησαν να τις ταιριάξουν στα... ζώα αυτά, με κωμικά αποτελέσματα.

Όμως ας δούμε με απλή λογική, και στα πλαίσια της Ορθόδοξης πίστης, τη σημασία των τεσσάρων ζώων της Αποκάλυψης;

Έχουμε τέσσερα ζώα, το ένα σαν λεοντάρι, το άλλο σαν μοσχάρι, το άλλο σαν αετό, και το άλλο σαν άνθρωπο. Και το πρώτο που πρέπει να αναρωτηθούμε είναι: ΤΙ ΚΟΙΝΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ ΕΧΟΥΝ ΤΑ ΤΕΣΣΕΡΑ ΑΥΤΑ ΖΩΑ; Ας το εντοπίσουμε:

Τι είναι το λιοντάρι; Και ένα παιδάκι θα μας απαντούσε, ότι είναι ο βασιλιάς των θηρίων!

Τι είναι ένας αετός; Και ένα παιδάκι θα μας απαντούσε ότι είναι ο βασιλιάς των πτηνών.

Τι είναι ένας Ταύρος; Και ένα παιδάκι θα μας απαντούσε ότι είναι ο βασιλιάς των κατοικιδίων.

Τι είναι ο άνθρωπος; Και ένα παιδάκι θα μας απαντούσε ότι είναι ο βασιλιάς όλης της υλικής κτίσης.

Δεν είναι τόσο δύσκολη η Αγία Γραφή. Όταν υπάρχει εν Χριστώ επιθυμία για την κατανόησή της, όλα σιγά - σιγά ξεκαθαρίζουν! Τι έχουμε λοιπόν; Έχουμε τέσσερις αντιπροσώπους της κτίσης. Οι τέσσερις αυτοί, αντιπροσωπεύουν την υλική κτίση ολόκληρη.

Βεβαίως υπάρχουν και τα 6 φτερά! Τα έξι φτερά, μας θυμίζουν την προφητεία του Ησαΐα στο 6/ς: 1,2: «είδον τον Κύριον καθήμενον επί θρόνου υψηλού και επηρμένον, και πλήρης ο οίκος της δόξης αυτού. 2 και Σεραφίμ ειστήκεισαν κύκλω αυτού, εξ πτέρυγες τω ενί και εξ πτέρυγες τω ενί».

Δηλαδή, ούτε τα 6 φτερά που βλέπει ο Ιωάννης στην Αποκάλυψη είναι πρωτότυπα, ούτε το ότι τα ζώα ήταν γύρω από τον θρόνο του Θεού. Το ίδιο είχε δει και ο Ησαΐας, αλλά με κάποιες διαφορές πάλι.

Στον Ησαΐα βλέπουμε ότι τα όντα αυτά με τα έξι φτερά, είναι «άγγελοι». Και αυτό μας βοηθάει να καταλάβουμε, ότι αυτός είναι ο λόγος που τα τέσσερα ζώα έχουν έξι φτερά. Γιατί έχουμε εκεί όχι μόνο αντιπροσωπεία του υλικού κόσμου, αλλά και του πνευματικού, του αγγελικού κόσμου!

Ξεκάθαρα λοιπόν, και χωρίς να μένει η παραμικρή αμφιβολία, τα τέσσερα ζώα της Αποκάλυψης, συμβολίζουν την αντιπροσωπεία της κτίσης ολόκληρης, υλικής και πνευματικής. Η οποία κτίση ευρισκόμενη «κύκλω» του θρόνου του Θεού, αλλά ταυτόχρονα «εν τω μέσω» του θρόνου κατά τη έντεχνη διατύπωση της Αποκάλυψης, περιστοιχίζει τον Θεό, που όμως ως πανταχού παρών, έχει την κτίση «εν Αυτώ».

Και τα ζώα αυτά δοξολογούν τον Θεό ημέρα και νύχτα. Πόσο θυμίζει αυτό τον Ψαλμό 17/18: 2!: «Οι ουρανοί διηγούνται δόξαν Θεού, ποίησιν δε χειρών αυτού αναγγέλλει το στερέωμα. 3 ημέρα τη ημέρα ερεύγεται ρήμα, και νύξ νυκτί αναγγέλλει γνώσιν».

Η κτίση ολόκληρη, ουρανός και γη, μαρτυρούν και δοξολογούν τον Θεό. Μέρα και νύχτα, όλη η κτίση φανερώνει και δοξάζει τον Κτίστη της. Και αυτό συμβαίνει ΠΑΝΤΟΥ, στα τέσσερα σημεία του ορίζοντα, κάτι που μαρτυρείται από τα τέσσερα ζώα, που περιστοιχίζουν από παντού τον Θρόνο του Θεού.

Στην Αποκάλυψη εκτός από τη διαρκή δοξολογία του Θεού από τις αντιπροσωπείες αυτές της κτίσης, παρατηρούμε στην Αποκάλυψη, στα λιγοστά εδάφια που παραθέσαμε για τα ζώα αυτά, τα τέσσερα ζώα να περιφέρουν κάποιο βιβλίο και να το αποδίδουν, να λένε: «αμήν», να δοξολογούν, να προσφέρουν θυμίαμα... Αυτά όλα είναι τόσο ξένα για τον Προτεσταντισμό, και δεν κατανοούν οι ερμηνευτές

του, ότι εδώ έχουμε μια ΟΥΡΑΝΙΑ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ! Γιατί η Αποκάλυψη, εκτός από προφητικό, είναι και Λειτουργικό βιβλίο. Από την αρχή της ως το τέλος της, είναι μια Θεία Λειτουργία, που περιλαμβάνει ολόκληρη την ιστορία της κτίσεως και της σωτηρίας. Περιλαμβάνει περιφορά βιβλίων, θυμίαμα, πρεσβυτέρους, θρόνο, θυσία, ψαλμούς...

Πρόκειται για μια διαχρονική Θεία Λειτουργία, που συμπεριλαμβάνει το σχέδιο της σωτηρίας και της αφθαρτοποίησης της κτίσεως. Και σ' αυτό το σχέδιο, η κτίση έχει το δικό της ρόλο. Και ο ρόλος αυτός, στην Αποκάλυψη περιγράφεται από τα τέσσερα εκείνα μυστηριώδη ζώα.

Για όλα αυτά όμως, τα οποία είναι ένα τεράστιο θέμα, έχουμε να πούμε πάρα πολλά σε άλλες μελέτες...

Πηγή: iellada.gr